

Folosirea etică a inteligenței artificiale în informarea tinerilor

Cadrul etic și rezultatele cercetării

Iunie 2026

Elaborat în cadrul proiectului YouthInfo.AI · Parteneriat de cooperare Erasmus+ · Proiectul 101245828

Co-funded by
the European Union

Date despre publicație

PUBLICAȚIE	Folosirea etică a inteligenței artificiale în informarea tinerilor — Cadrul etic și rezultatele cercetării
STATUT	Publicație finală, cu validare prin focus grupuri
DATA	Iunie 2026
BAZA CHESTIONARULUI	195 de răspunsuri valide, în șapte versiuni lingvistice (198 de înregistrări brute; trei trimiteri de test confirmate, excluse)
CADRUL PROIECTULUI	proiectul YouthInfo.AI (Parteneriat de cooperare Erasmus+)
CERCETARE ȘI ANALIZĂ	Centar Društvenih Inovacija (Centrul pentru Inovare Socială, CDI), Croația — responsabil pentru pachetul de lucru WP4
COORDONATOR	ERYICA — Agence Européenne pour l'Information et le Conseil des Jeunes, Luxemburg — coordonatorul proiectului
NUMĂRUL PROIECTULUI	101245828

Această publicație a fost elaborată de Centar Društvenih Inovacija (CDI), responsabil pentru pachetul de lucru WP4, în cadrul consorțiului YouthInfo.AI.

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin însă exclusiv autorului sau autorilor și nu reflectă în mod necesar punctele de vedere ale Uniunii Europene sau ale autorității finanțatoare. Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

PARTENERII CONSORȚIULUI

SPRIJIN DIN PARTEA EXPERTILOR EXTERNI

Cuprins

Despre YouthInfo.AI.....	4
Consortiul.....	4
Rezumat.....	5
Constatări principale.....	5
Introducere și scop.....	7
Metodologie și limite.....	8
4.1 Structura chestionarului.....	8
4.2 Diseminare.....	8
4.3 Participare și consimțământ.....	8
4.4 Setul de date.....	8
4.5 Limite.....	9
4.6 Distribuția pe limbi și țări.....	10
Cadrul etic și de reglementare.....	12
5.1 Cadrul de reglementare.....	12
5.2 Principii etice comune.....	13
5.3 Principalele riscuri identificate prin analiza literaturii de specialitate.....	13
5.4 Chatbotii în informarea pentru tineret: considerații etice.....	14
Cadrul de analiză.....	16
Rezultatele chestionarului.....	17
7.1 Utilizarea IA în practică.....	17
7.2 Chatbotii: o soluție emergentă, dar încă neconsolidată.....	18
7.3 Integrare și maturitate organizațională.....	19
7.4 Încredere, acuratețe, transparență și protecția datelor.....	20
7.5 Riscuri etice, profesionale și sociale.....	21
7.6 Nevoi de formare și de consolidare a capacităților.....	23
Teme calitative.....	24
Analiză comparativă: adoptare și grad de pregătire.....	25
Validare prin focus grupuri.....	27
10.1 Scop și acoperire.....	27
10.2 Constatări confirmate de toate grupurile.....	28
10.3 Constatări nuanțate și extinse.....	29
10.4 Chatbotii și relația umană.....	29
10.5 Perspectiva croată / CDI.....	30
10.6 Validare de ansamblu.....	30
Implicații pentru serviciile de informare pentru tineret.....	31
Recomandări pentru o utilizare responsabilă a IA.....	32
Concluzii.....	34
Referințe și surse consultate.....	35
Instrumente juridice și de politică publică.....	35
Orientări de politică publică și standarde.....	35
Sectorul de informare pentru tineret.....	35
Date de referință.....	35

01

Despre YouthInfo.AI

YouthInfo.AI este un proiect de cooperare internațională care examinează modul în care inteligența artificială (IA) este folosită și poate fi utilizată în mod responsabil în activitatea de informare a tinerilor la nivel european. Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană prin programul Erasmus+, în cadrul unui parteneriat de cooperare în domeniul tineretului.

Proiectul combină analiza literaturii de specialitate privind cadrul etic și de reglementare la nivel european cu cercetarea la nivelul profesioniștilor din domeniu, cu activități de consolidare a capacităților și cu elaborarea de ghiduri practice pentru sector. Această publicație prezintă primul rezultat consolidat al cercetării realizate în cadrul proiectului.

Consortiul

Consortiul YouthInfo.AI reunește șapte organizații partenere din întreaga Europă:

- Agence Européenne pour l'Information et le Conseil des Jeunes (ERYICA), Luxemburg — coordonator
- Bundesnetzwerk Österreichische Jugendinfos Verein (BÖJI), Austria
- Fundația Națională pentru Tineret (FNT), România
- Eurodesk Italia, Italia
- Narodny Institut Vzdelavania a Mladeze (Institutul Național pentru Educație și Tineret, NIVAM), Slovacia
- Centar Društvenih Inovacija (Centrul pentru Inovare Socială, CDI), Croația
- Jugendagentur zur Förderung der Jugend gGmbH, Germania

Promo Cymru (Țara Galilor) susține sarcini specifice ale proiectului, în calitate de organizație-expert externă, inclusiv revizuirea lingvistică și corectura.

02 Rezumat

Publicația de față consolidează primul val al cercetării desfășurate în cadrul proiectului YouthInfo.AI. Aceasta combină o analiză a literaturii privind cadrul etic și de reglementare la nivel european în domeniul inteligenței artificiale cu o interpretare analitică a unui chestionar sectorial bazat pe 195 de răspunsuri valide din partea profesioniștilor care lucrează în domeniul informării tinerilor și al muncii de tineret sau care au legătură cu acestea, colectate în șapte versiuni lingvistice. Scopul este de a oferi o bază de dovezi pentru elaborarea unor ghiduri practice privind utilizarea responsabilă a IA în informarea pentru tineret.

195

răspunsuri valide la
chestionar

89,1 %

percep un risc de decizii
greșite

7

versiuni lingvistice

Constatări principale

- În rețelele incluse în sondaj, IA este deja utilizată, în special pentru redactarea, adaptarea, elaborarea, traducerea și structurarea informațiilor.
- Modelul dominant este utilizarea IA ca sprijin pentru personal, mai degrabă decât o automatizare complet orientată către tineri. Chatbotii sunt prezenți în sector, dar rămân o soluție emergentă; interacțiunea umană continuă să fie esențială.
- Principala lipsă constă în integrarea organizațională responsabilă: utilizarea informală, la nivel individual, este mai frecventă decât utilizarea reglementată sau strategică a IA.

- Respondenții au indicat un nivel ridicat de cunoaștere a limitărilor și a riscurilor etice ale IA, precum și o încredere limitată în transparență, în gestionarea responsabilă a datelor, în respectarea proprietății intelectuale și în echitate.
- Nevoile raportate de consolidare a capacităților se concentrează pe aspectele etice, juridice și de protecție a datelor, pe gândirea critică și pe utilizarea practică și responsabilă a IA în activitatea zilnică de informare a tinerilor.
- Constatările evidențiază necesitatea unor ghiduri practice, specifice sectorului, care să combine alfabetizarea în domeniul IA, guvernanta organizațională, practicile de verificare, supravegherea umană și proceduri clare de escaladare.

MESAJUL CENTRAL

În rețelele cuprinse în sondaj, IA face deja parte din activitatea zilnică de informare pentru tineret. Întrebarea centrală nu mai este dacă IA este folosită, ci modul în care este guvernată, făcută transparentă, verificată și adaptată valorilor din domeniul informării pentru tineret.

03

Introducere și scop

Inteligența artificială devine tot mai prezentă în activitatea zilnică de informare pentru tineret. Lucrătorii și organizațiile din acest domeniu folosesc deja instrumente de IA pentru redactare, traducere, adaptarea conținutului, comunicare, accesibilitate și structurarea informațiilor. În același timp, utilizarea IA ridică întrebări importante legate de încredere, transparență, protecția datelor, raționamentul profesional, echitate și calitatea informațiilor oferite tinerilor.

Această publicație reunește două direcții complementare de cercetare. Prima este o analiză a literaturii privind cadrul etic și de reglementare la nivel european relevant pentru utilizarea IA în informarea pentru tineret, care include mecanismele legislative europene esențiale, principiile de protecție a datelor și garanțiile specifice pentru tineri. A doua este analiza unui chestionar sectorial, completat de profesioniști din rețelele partenerilor consorțiului.

Scopul cercetării nu este de a stabili dacă instrumentele de IA sunt folosite în informarea pentru tineret — lucru deja evident — ci de a înțelege cum sunt folosite, în ce contexte organizaționale și în ce condiții etice, profesionale și practice. Publicația privește, așadar, dincolo de instrumentele individuale și se concentrează pe întrebarea mai amplă a integrării responsabile a IA în serviciile de informare pentru tineret.

Rezultatele sunt structurate în șase dimensiuni de analiză: cazurile de utilizare a IA, practicile organizaționale, încrederea și transparența, protecția datelor și confidențialitatea, riscurile etice și sociale, precum și nevoile de consolidare a capacităților. Aceste dimensiuni leagă analiza literaturii de rezultatele chestionarului și formează o bază coerentă pentru ghidurile practice care vor urma acestei cercetări.

04

Metodologie și limite

4.1 Structura chestionarului

Chestionarul a fost conceput ca un instrument multidimensional, care leagă utilizarea operațională a IA de guvernanta organizațională, încredere, protecția datelor, riscuri etice și nevoi de consolidare a capacităților. A fost administrat online, prin SurveyMonkey. Răspunsurile incluse în setul final de date analizate au fost înregistrate între 11 martie și 17 aprilie 2026. Setul final de date analizate cuprinde șapte versiuni lingvistice: engleză, germană, franceză, italiană, română, slovacă și croată. Versiunea-etalon, în limba engleză, a fost corectată de un specialist, iar partenerii din consorțiu au tradus chestionarul în limbile naționale respective înainte de diseminare.

Notă. Metadatele colectorilor SurveyMonkey sunt disponibile pentru patru dintre cele șapte versiuni lingvistice (germană, franceză, italiană și slovacă) și indică crearea acestor colectori la 11 martie 2026. Datele de închidere a colectorilor nu sunt disponibile în export.

4.2 Diseminare

Chestionarul a fost distribuit prin ERYICA, prin canalele partenerilor din consorțiu și prin rețele mai largi de informare pentru tineret, inclusiv Eurodesk Italia și Eurodesk Croația. Partenerii au fost invitați, de asemenea, să distribuie chestionarul prin propriile canale de comunicare, naționale și organizaționale, prin invitații directe pe e-mail și prin rețele sociale. Grupul-țintă principal a inclus lucrători, consilieri, formatori, coordonatori și manageri din domeniul informării pentru tineret, profesioniști care activează în organizații de informare pentru tineret sau în structuri conexe de tineret ori au legătură cu domeniul.

4.3 Participare și consimțământ

Participarea a fost voluntară, pe bază de autoselecție. Respondenții au fost informați la începutul chestionarului cu privire la scopul cercetării și la modul de folosire a rezultatelor. Atunci când a fost cazul, ei au putut opta să fie contactați pentru consultări ulterioare, menite să susțină elaborarea ghidurilor practice.

4.4 Setul de date

După curățarea datelor, analiza se bazează pe 195 de răspunsuri valide, provenite din șapte versiuni lingvistice și din mai multe înregistrări de țară sau localitate. Rezultatele sunt indicative pentru profesioniștii din rețelele europene de informare

pentru tineret și din cele ale partenerilor din consorțiu, nu reprezintă un eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic pentru întregul personal din sector.

Curățarea datelor și setul de date analizate. Din cele 198 de răspunsuri primite, trei au fost identificate ca trimiteri de test și eliminate înainte de analiză; setul de date analizate de referință cuprinde, așadar, 195 de respondenți autentici. Toate cele 198 de înregistrări originale sunt păstrate nemodificate în arhiva brută. Opt respondenți au completat doar secțiunea demografică; ei sunt păstrați ca respondenți autentici și raportați ca lipsă de răspuns la întrebările la care nu au ajuns. Se aplică trei convenții de raportare. Distribuțiile demografice din tabelele 1 și 2 sunt ponderi ale tuturor celor 195 de respondenți, întrucât toți au răspuns la acele întrebări. Tabelul 9 este raportat tot pe baza completă de 195, lipsa răspunsului fiind prezentată pe un rând separat, astfel încât adoptarea chatboților să poată fi citită direct în raport cu întregul eșantion analizat. Toate celelalte tabele raportează ponderi ale respondenților care au răspuns la întrebarea respectivă, iar acest N valid este indicat în titlul tabelului.

4.5 Limite

LIMITE

Acest chestionar oferă o imagine exploratorie de ansamblu, orientată spre practică, și nu o măsurare reprezentativă din punct de vedere statistic a sectorului european de informare pentru tineret. Eșantionul este autoselectat și distribuit neuniform pe versiuni lingvistice și țări, cu o participare mai puternică în unele rețele naționale decât în altele. Răspunsurile privind țara și localitatea au fost text liber și au fost normalizate printr-o regulă fixă și reproductibilă, care recunoaște denumirile de țări în orice limbă și în forme flexionate, atribuie o regiune sau un oraș unei țări numai atunci când denumirea identifică în mod univoc o singură țară, acceptă o abreviere numai dacă este un cod ISO 3166-1 alpha-2 neechivoc și nu tratează niciodată versiunea lingvistică a chestionarului drept dovadă privind țara respondentului; înregistrările care nu pot fi atribuite pe această bază sunt raportate ca „înregistrări neclare sau neinterpretabile”. Subeșantioanele naționale mai mici trebuie interpretate cu prudență și nu pot fi folosite pentru comparații ferme între țări. Analiza se concentrează pe identificarea tiparelor, a nevoilor și a zonelor de risc care pot orienta ghidurile practice pentru sector.

4.6 Distribuția pe limbi și țări

Tabelele 1 și 2 arată distribuția răspunsurilor pe versiune lingvistică și, respectiv, pe înregistrare de țară sau localitate, după curățarea datelor.

Tabelul 1. Răspunsuri pe versiune lingvistică (n = 195)

VERSIUNE LINGVISTICĂ	RĂSPUNSURI	PONDERE
Germană	65	33,3 %
Franceză	38	19,5 %
Română	35	17,9 %
Italiană	24	12,3 %
Engleză	13	6,7 %
Croată	10	5,1 %
Slovacă	10	5,1 %

Tabelul 2. Răspunsuri pe țară sau localitate, după curățarea datelor (n = 195)

ȚARĂ / LOCALITATE	RĂSPUNSURI	PONDERE
Austria	48	24,6 %
România	37	19,0 %
Franța	36	18,5 %
Italia	25	12,8 %
Slovacia	10	5,1 %
Croația	9	4,6 %
Germania	8	4,1 %
Belgia	5	2,6 %
Liechtenstein	2	1,0 %
Portugalia	2	1,0 %
Țara Galilor	2	1,0 %
Cipru	1	0,5 %
Luxemburg	1	0,5 %
Malta	1	0,5 %
Spania	1	0,5 %
Înregistrări neclare sau neinterpretabile	7	3,6 %
Total	195	100,0 %

Notă. Răspunsurile privind țara și localitatea au fost text liber. Ele au fost normalizate printr-o regulă fixă și reproductibilă, aplicată setului de date analizate de referință: denumirile de țări în orice limbă, inclusiv în forme flexionate, sunt recunoscute indiferent de majuscule și de semnele diacritice; o regiune sau un oraș este atribuit unei țări numai atunci când denumirea identifică în mod univoc o singură țară; o abreviere este acceptată numai dacă este un cod ISO 3166-1 alpha-2 neechivoc; înregistrările care menționează mai multe țări, cele negeografice și cele neinterpretabile sunt raportate ca neclare. Versiunea lingvistică a chestionarului nu este folosită niciodată drept dovadă privind țara respondentului. Procentele sunt ponderi ale celor 195 de respondenți.

05

Cadrul etic și de reglementare

Această secțiune sintetizează analiza literaturii de specialitate privind cadrul etic și de reglementare la nivel european relevant pentru utilizarea IA în informarea pentru tineret. Scopul este de a oferi reperele de politică publică în raport cu care trebuie interpretate rezultatele chestionarului. Secțiunea nu constituie consultanță juridică; organizațiile trebuie să își evalueze propriile activități de prelucrare a datelor și obligațiile legale aplicabile.

5.1 Cadrul de reglementare

Mai multe instrumente europene influențează contextul în care serviciile de informare pentru tineret folosesc IA. Tabelul 3 prezintă, pentru fiecare cadru în parte, elementele cele mai relevante pentru practica informării tinerilor.

Tabelul 3. Cadre europene selectate, relevante pentru utilizarea IA în serviciile de informare pentru tineret

CADRU DE REGLEMENTARE	CE ESTE RELEVANT PENTRU INFORMAREA PENTRU TINERET
Legea UE privind IA (Regulamentul (UE) 2024/1689, EU AI Act)	Obligații proporționale cu riscul. Regulamentul impune obligații de transparență pentru sistemele de IA destinate să interacționeze direct cu persoane fizice, aspect deosebit de relevant pentru serviciile bazate pe chatboți. De asemenea, stabilește obligații pentru furnizori și pentru entitățile care implementează sistemele, cu cerințe mai stricte pentru aplicațiile considerate cu risc ridicat, inclusiv anumite utilizări în educație și formare profesională, în ocuparea forței de muncă și în accesul la servicii esențiale, în funcție de scopul avut în vedere pentru sistem. Modelele de IA de uz general au, la rândul lor, obligații de documentare și transparență.
Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD)	Utilizarea IA nu înlătură obligațiile privind protecția datelor. Printre aspectele esențiale se numără temeiul juridic al prelucrării, minimizarea datelor, transparența, riscurile legate de profilare și de inferență, precum și garanțiile articolului 22, care pot deveni relevante atunci când sistemele bazate pe IA sunt folosite pentru decizii complet automatizate, cu efecte juridice sau alte efecte semnificative similare.

CADRU DE REGLEMENTARE	CE ESTE RELEVANT PENTRU INFORMAREA PENTRU TINERET
Regulamentul privind serviciile digitale (DSA)	Chiar dacă organizațiile care informează tinerii nu sunt ele însele platforme online, DSA influențează mediul informațional online în ansamblul său, inclusiv protecția minorilor, restricțiile privind publicitatea direcționată către copii, transparența sistemelor de recomandare și obligațiile legate de moderarea conținutului.
Protecția copiilor și a tinerilor	Copiii și minorii beneficiază de o protecție consolidată prin mai multe cadre europene. Serviciile destinate tinerilor ar trebui să aplice, de asemenea, un grad ridicat de diligență atunci când utilizatorii pot fi vulnerabili sau când informațiile le afectează drepturile, sănătatea, siguranța ori accesul la servicii esențiale. În practică, aceasta înseamnă protecția datelor începând din faza de proiectare, evitarea unor modele de interacțiune manipulative, escaladarea situațiilor sensibile din motive de siguranță și o comunicare adaptată vârstei, astfel încât utilizatorii să poată distinge IA de sprijinul oferit de o persoană.

5.2 Principii etice comune

Cinci principii revin constant în cadrele etice europene și internaționale consultate. În privința serviciilor de informare pentru tineret, ele trebuie privite prin prisma încrederii și a obligației de diligență.

- **Control și supraveghere umană:** IA ar trebui să sprijine, nu să înlocuiască raționamentul profesional în contexte sensibile care implică tineri.
- **Transparență și explicabilitate:** utilizatorii și personalul ar trebui să știe când este folosită IA și care sunt limitele acesteia.
- **Echitate și nediscriminare:** rezultatele generate de IA ar trebui verificate pentru a identifica eventuale prejudecăți, excluderi sau efecte inegale.
- **Confidențialitate și governanța datelor:** organizațiile au nevoie de reguli clare privind datele, prompturile, perioadele de retenție, furnizorii și controlul accesului.
- **Siguranță, robustețe și responsabilitate:** trebuie definite clar responsabilitățile, căile de escaladare și modul de gestionare a incidentelor.

5.3 Principalele riscuri identificate prin analiza literaturii de specialitate

Tabelul 4 prezintă principalele categorii de risc identificate prin analiza literaturii de specialitate și semnificația lor practică pentru serviciile de informare pentru tineret.

Tabelul 4. Categoriile de risc și semnificația lor practică pentru serviciile de informare pentru tineret

CATEGORIE DE RISC	SEMNIFICAȚIE PRACTICĂ PENTRU SERVICIILE DE INFORMARE PENTRU TINERET
Risc privind calitatea	Halucinațiile și erorile prezentate cu falsă siguranță pot induce în eroare utilizatorii cu privire la drepturi, termene, eligibilitate sau recomandări de siguranță. Erorile de traducere pot schimba, în context multilingv, sensul unor informații juridice sau administrative.
Risc de integritate	IA generativă reduce costul producerii de dezinformare persuasivă și de impersonare. Conținutul sintetic poate eroda încrederea în furnizorii legitimi de informații pentru tineri.
Risc privind drepturile	Datele cu caracter personal introduse în prompturi, politicile neclare ale furnizorilor privind stocarea datelor, riscul de reidentificare și deducerea unor caracteristici sensibile sunt cu atât mai grave în serviciile care lucrează cu grupuri vulnerabile.
Risc în raport cu încrederea	Utilizatorii pot confunda un răspuns generat de IA cu un sfat dat de o persoană. Recomandările neclare sunt dificil de corectat sau de contestat, iar personalul nu este mereu conștient de limitele instrumentelor sau de schimbările aduse sistemelor.
Risc privind raționamentul profesional	Dependența excesivă și tendința de a accepta necritic rezultatele automatizate pot reduce verificarea și gândirea critică. Există riscul pierderii unor competențe, iar IA poate trece cu vederea semnale de alarmă atâta timp cât fluxurile de lucru nu definesc reguli clare de escaladare.
Risc privind echitatea	Costul instrumentelor premium, lipsa accesului la internet și diferențele de accesibilitate lingvistică sau pentru persoanele cu dizabilități pot amplifica inegalitățile. Dependența de algoritmii platformelor poate afecta vizibilitatea informațiilor de încredere.
Risc organizațional	Îndrumările greșite pot determina plângeri sau răspundere juridică. Riscurile de neconformitate includ obligațiile de transparență din Legea UE privind IA, încălcările RGPD și lacunele din contractele cu furnizorii. Odată erodată, refacerea încrederii presupune costuri mari.

CE ÎNSEAMNĂ ACEST LUCRU

Pentru serviciile de informare pentru tineret, IA nu este doar o problemă de instrumente. Este o problemă de guvernare, de încredere și de obligație de diligență.

5.4 Chatbotii în informarea pentru tineret: considerații etice

Chatbotii reprezintă o formă specifică de utilizare a IA în informarea pentru tineret, în care implicațiile etice sunt deosebit de vizibile, pentru că presupun o interacțiune directă între IA și un tânăr. Analiza literaturii și rezultatele chestionarului converg spre

aceeași concluzie: adoptarea chatboților este încă la început în acest sector, dar implicațiile etice trebuie anticipate, nu tratate abia după implementare.

Transparență și informare. Legea UE privind IA impune obligații de transparență pentru sistemele destinate să interacționeze direct cu persoane fizice — aspect direct relevant pentru serviciile bazate pe chatboți. Utilizatorii ar trebui informați atunci când interacționează cu un sistem de IA, iar conținutul generat sau modificat de IA ar trebui marcat clar atunci când ar putea fi perceput ca fiind creat de o persoană. Pentru serviciile de informare pentru tineret, transparența este mai mult decât o etapă de conformare: folosirea nedeclarată a chatboților riscă să erodeze relația de încredere care stă la baza acestei activități.

Supraveghere umană și escaladare. Chatboții folosiți în roluri care implică tineri ar trebui să includă căi explicite de escaladare către o persoană, pentru subiecte sensibile precum autovătămarea și sănătatea mintală, situațiile de criză, certitudinea juridică, întrebările medicale și orice informație care afectează drepturile sau accesul la servicii esențiale. Regulile de escaladare ar trebui stabilite în avans, testate cu întrebări realiste și documentate. Principiile etice descrise mai sus converg spre ideea că IA ar trebui să sprijine, nu să înlocuiască raționamentul profesional; pentru chatboți, aceasta înseamnă proiectarea unor mecanisme clare de transfer către o persoană, nu o autonomie completă.

Protecția datelor. Articolul 22 din RGPD poate deveni relevant atunci când sistemele bazate pe IA sunt folosite pentru decizii complet automatizate, cu efecte juridice sau alte efecte semnificative similare. Chiar și atunci când un chatbot oferă doar informații sau îndrumare, rămân necesare garanții solide, printre care minimizarea datelor, informații clare privind confidențialitatea, verificare umană adecvată și căi de escaladare pentru cazurile sensibile. Organizațiile ar trebui să facă distincția între utilizarea informativă a unui chatbot și profilare sau decizii automatizate și ar trebui să își evalueze propriile activități de prelucrare a datelor și obligațiile legale aplicabile.

Calitate, acuratețe și responsabilitate. Chatboții sunt expuși în mod deosebit la halucinații, la rezultate influențate de prejudecăți, la erori de traducere multilingvă și la atacuri de tip „prompt injection” din surse externe. Controalele operaționale — rutine de verificare, atribuirea surselor atunci când este posibil, liste ale subiectelor care nu sunt de competența chatbotului, testarea periodică a acurateței în toate limbile suportate și responsabilitate clară pentru îndrumările generate de chatbot — ar trebui să existe înainte de lansare, nu după.

06 Cadrul de analiză

Analiza literaturii de specialitate și chestionarul sunt structurate în jurul aceluiași șase dimensiuni de analiză. Aceste dimensiuni stau la baza rezultatelor prezentate în secțiunea următoare și a analizei comparative dintre nivelul de adoptare și gradul de pregătire, prezentată mai târziu în această publicație.

Tabelul 5. Cadrul de analiză

DIMENSIUNE	CE SE ANALIZEAZĂ
1. Mod de utilizare	Cum este folosită IA în activitatea zilnică de informare pentru tineret.
2. Practici organizaționale	Dacă utilizarea IA este informală, încurajată, integrată în fluxurile de lucru sau parte a strategiei organizației.
3. Încredere și transparență	Cum evaluează respondenții acuratețea, explicabilitatea și limitele IA.
4. Protecția datelor și confidențialitate	Gradul de informare, de confort și de încredere legat de prelucrarea datelor în contextul IA.
5. Riscuri etice și sociale	Autonomia profesională, prejudecățile, contactul uman, deciziile greșite, decalajul digital și dependența.
6. Nevoi de consolidare a capacităților	Prioritățile de formare și formatele de învățare preferate.

07

Rezultatele chestionarului

7.1 Utilizarea IA în practică

Utilizarea IA este deja prezentă în activitatea zilnică de informare pentru tineret, în rețelele incluse în sondaj. Cele mai frecvente utilizări sunt legate de pregătirea conținutului, adaptarea textelor, sprijinul pentru comunicare, traducere și structurarea informațiilor.

CUM SE CITESC TABELELE

Procentele din tabelele de mai jos arată ponderea respondenților valizi la întrebarea respectivă, iar acest N valid este indicat în titlul fiecărui tabel; la întrebările cu răspuns multiplu, totalul poate depăși 100 %. Tabelul 9 face excepție: procentele sale sunt ponderi ale bazei analitice complete (N = 195) și includ cei opt respondenți înregistrați ca lipsă de răspuns.

Tabelul 6. Crearea și pregătirea conținutului (n = 187 de răspunsuri valide)

TIP DE UTILIZARE	RĂSPUNSURI	% VALID
Redactarea sau adaptarea de texte	158	84,5 %
Elaborarea de concepte sau rapoarte	97	51,9 %
Chestionare sau formate interactive	91	48,7 %
Rezumarea documentelor sau a materialelor video	73	39,0 %
Altele	28	15,0 %
Niciuna	9	4,8 %

Tabelul 7. Sprijin pentru comunicare și consiliere (n = 187 de răspunsuri valide)

TIP DE UTILIZARE	RĂSPUNSURI	% VALID
Comunicare, rețele sociale sau relații publice	109	58,3 %
Sprijin pentru informare sau consiliere	95	50,8 %
Niciuna	34	18,2 %
Altele	6	3,2 %

Tabelul 8. Traducere și accesibilitate (n = 187 de răspunsuri valide)

TIP DE UTILIZARE	RĂSPUNSURI	% VALID
Limbaj simplu sau ușor de citit	95	50,8 %
Traducere în alte limbi	77	41,2 %
Îmbunătățirea accesibilității	69	36,9 %
Instrumente de transcriere / imagine-în-text (doar versiunea în limba franceză)	4	2,1 %
Niciuna	42	22,5 %
Altele	4	2,1 %

Notă. Versiunea în limba franceză a chestionarului conținea, la această întrebare, o opțiune suplimentară de răspuns (instrumente de transcriere și de conversie imagine-text), aleasă de patru respondenți. Aceasta este raportată pe un rând separat și nu este inclusă în „Altele”. Procentele sunt calculate pentru toți cei 187 de respondenți valizi la întrebare, dintre care 36 au primit versiunea în limba franceză.

INTERPRETARE

În acest eșantion, IA este folosită mai ales ca instrument de sprijin pentru personal, pentru redactare, traducere și structurarea informațiilor, și nu pentru a înlocui contactul direct cu tinerii. Accesibilitatea și sprijinul multilingv sunt zone clare de valoare adăugată.

7.2 Chatbotii: o soluție emergentă, dar încă neconsolidată

Utilizarea chatbotilor rămâne limitată, în comparație cu utilizarea generală a IA. Două treimi dintre respondenți nu folosesc în prezent chatboti în serviciile de informare pentru tineret. Aproximativ unul din opt îi folosește deja, iar încă unul din șase intenționează să îi introducă, astfel încât puțin sub o treime din eșantionul analizat folosește un chatbot sau se pregătește să îl introducă.

Tabelul 9. Utilizarea chatbotilor în serviciile de informare pentru tineret (n = 195)

STATUTUL UTILIZĂRII CHATBOTULUI	RĂSPUNSURI	PROCENT DIN TOTAL
Nu	129	66,2 %
Planificat	32	16,4 %
Da	26	13,3 %
Lipsă de răspuns	8	4,1 %

Notă. Aceste cifre au fost corectate după o nouă verificare în raport cu exporturile brute ale chestionarului. Valorile publicate în versiunea de recenzie a acestui raport (117 / 36 / 37) nu au putut fi reproduse din datele de bază și au fost înlocuite. Procentele sunt ponderi ale tuturor celor 195 de respondenți din setul de date analizate; cei opt respondenți care nu au ajuns la această întrebare sunt prezentați pe un rând separat.

INTERPRETARE

În acest eșantion, IA este folosită în serviciile de informare pentru tineret mai ales pentru sprijinirea personalului și pentru conținut. Chatbotii reprezintă o utilizare emergentă, nu forma dominantă de adoptare a IA.

Tabelul 9b. Scopuri declarate sau planificate ale utilizării chatbotilor (n = 59 de respondenți care au răspuns la această întrebare cu răspuns multiplu)

SCOP	RĂSPUNSURI	% DIN RĂSPUNSURILE VALIDE
Chatbot conversațional pe site-ul web	28	47,5 %
Navigarea pe site sau pe platformă / căutare asistată de IA	23	39,0 %
Sprijin în timpul unei consilieri în direct	13	22,0 %
Alte contexte	4	6,8 %
Nu se aplică / nu folosesc chatboti	16	27,1 %

Notă. Cei 59 de respondenți sunt persoanele care au răspuns la această întrebare; nu este vorba despre 59 de utilizatori de chatboti. Dintre aceștia, 26 folosesc în prezent un chatbot, 32 intenționează să introducă unul, iar unul a declarat că nu folosește chatboti. Au fost posibile răspunsuri multiple, așadar procentele nu însumează 100 %.

7.3 Integrare și maturitate organizațională

Întrebarea despre maturitatea organizațională distinge între experimentarea individuală și integrarea formală în fluxurile de lucru sau în strategia organizației.

Tabelul 10. Nivelul de integrare organizațională a utilizării IA (n = 183 de răspunsuri valide; 12 din cei 195 de respondenți nu au răspuns la această întrebare)

NIVEL DE INTEGRARE ORGANIZAȚIONALĂ	RĂSPUNSURI	% DIN RĂSPUNSURILE VALIDE
Utilizare individuală, informală	68	37,2 %
Încurajată, dar nereglementată	41	22,4 %
Integrată în fluxurile de lucru sau în servicii	28	15,3 %
Parte a strategiei sau a transformării digitale	25	13,7 %
Nu știu	18	9,8 %
Interzisă sau descurajată	3	1,6 %

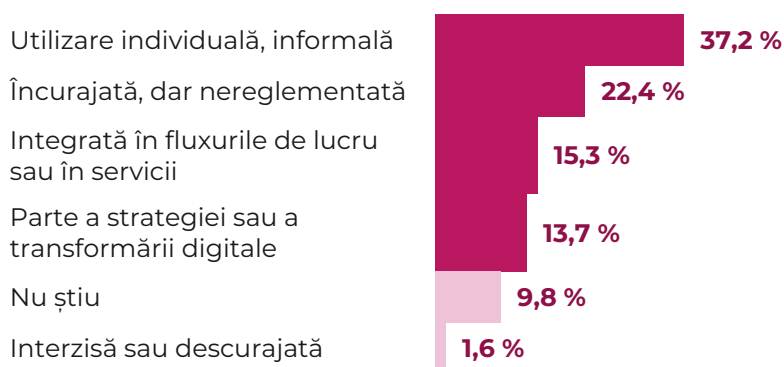

Figura 1. Nivelul de integrare organizațională a utilizării IA (n = 183 de răspunsuri valide, pondere din răspunsurile valide; pe baza tabelului 10)

INTERPRETARE

Datele arată un decalaj clar între adoptarea IA în practică și guvernanta organizațională formală. Utilizarea individuală, informală, rămâne cea mai frecventă categorie, în timp ce strategiile structurate de IA sau abordările de transformare digitală sunt mai rare.

7.4 Încredere, acuratețe, transparență și protecția datelor

Respondenții sunt conștienți de limitele IA, iar încrederea lor în transparență, acuratețe și gestionarea responsabilă a datelor rămâne precaută. Protecția datelor apare ca una dintre principalele bariere de încredere pentru adoptarea responsabilă a IA.

Tabelul 11. Încredere, acuratețe, transparență și protecția datelor (medii pe o scală de la 1 la 5)

AFIRMAȚIE	N	MEDIE	DE ACORD	ÎN DEZACORD	NEUTRU
Încredere în rezultatele IA	179	2,98	26,8 %	27,4 %	45,8 %
Conținutul generat de IA este, în general, corect	180	2,92	29,4 %	32,2 %	38,3 %
Conștientizarea limitelor IA	180	4,32	86,7 %	4,4 %	8,9 %
IA este suficient de transparentă	178	2,54	19,1 %	52,8 %	28,1 %
Cunoașterea modului în care instrumentele de IA prelucrează datele	183	3,57	59,6 %	21,9 %	18,6 %
Disponibilitatea de a partaja date cu instrumente de IA	181	2,66	26,5 %	46,4 %	27,1 %
IA gestionează responsabil datele utilizatorilor	175	2,33	12,0 %	57,7 %	30,3 %

MESAJUL ESENȚIAL

Respondenții din acest eșantion nu par naivi în raport cu IA. Ei sunt conștienți de limitele acesteia și exprimă rezerve clare legate de transparență și de gestionarea responsabilă a datelor. Această combinație de conștientizare și încredere precaută constituie o bază solidă pentru elaborarea unor ghiduri practice.

7.5 Riscuri etice, profesionale și sociale

Cel mai puternic semnal de alarmă din acest eșantion este riscul perceput de decizii greșite. Acest lucru confirmă importanța supravegherii umane, a practicilor de verificare și a regulilor de escaladare în informarea pentru tineret.

Tabelul 12. Indicatori privind riscurile etice, profesionale și sociale (medii pe o scală de la 1 la 5)

AFIRMAȚIE DESPRE RISC	N	MEDIE	DE ACORD	ÎN DEZACORD	NEUTRU
Cunosc riscurile etice ale IA	175	3,81	72,6 %	10,9 %	16,6 %
Dependența excesivă poate reduce autonomia	176	4,04	75,0 %	5,7 %	19,3 %
IA poate submina competențele profesionale	176	3,59	55,1 %	16,5 %	28,4 %
IA poate amplifica prejudecățile sau discriminarea	176	3,60	56,2 %	13,6 %	30,1 %
IA poate reduce interacțiunea umană	174	3,35	42,5 %	23,0 %	34,5 %
IA poate conduce la decizii greșite	175	4,40	89,1 %	3,4 %	7,4 %
IA poate contribui la decalajul digital	175	3,46	46,3 %	16,6 %	37,1 %
Tinerii sau cetățenii pot deveni excesiv de dependenți	176	4,15	80,1 %	4,5 %	15,3 %

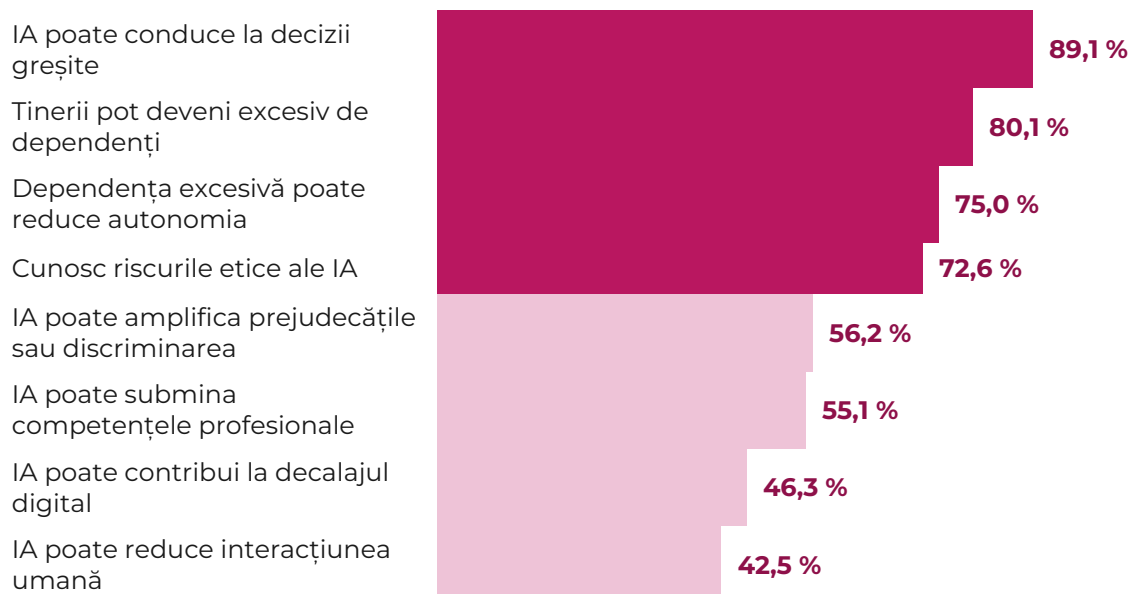

Figura 2. Ponderea respondenților care sunt de acord cu fiecare afirmație privind riscurile (pe baza tabelului 12)

7.6 Nevoi de formare și de consolidare a capacităților

Nevoile de formare raportate nu se limitează la utilizarea instrumentelor.

Respondenții acordă prioritate aspectelor etice, juridice și de protecție a datelor, alături de gândirea critică și de utilizarea practică și responsabilă în activitatea zilnică.

Tabelul 13. Prioritățile de formare raportate (n = 177 de răspunsuri valide; a se vedea nota)

DOMENIU DE FORMARE	RĂSPUNSURI	% VALID
Aspecte etice, juridice și de protecție a datelor	105	59,3 %
Gândire critică și IA	99	60,0 %
Utilizare practică zilnică	94	53,1 %
Utilizare responsabilă și practică	93	52,5 %
Introducere și teorie	78	44,1 %
IA creativă și audiovizuală	76	42,9 %
Chatbotii și rolurile de consiliere	59	33,3 %
Chatbotii în informarea pentru tineret	57	32,2 %
Căutare și optimizare bazate pe IA	54	30,5 %
Nu este nevoie de formare	12	6,8 %
Altele	5	2,8 %

Notă. Opțiunea „Gândire critică și IA” nu a fost inclusă în versiunea în limba engleză a chestionarului. Ponderea pentru această afirmație este, prin urmare, calculată pentru cei 165 de respondenți cărora le-a fost prezentată, și nu pentru toți cei 177 de respondenți la întrebare. Toate celelalte rânduri sunt calculate pentru 177.

INTERPRETARE

Sectorul pare să fie într-o etapă de tranziție. Respondenții au raportat un nivel moderat de încredere autoevaluată în folosirea instrumentelor de IA (medie 5,69 din 10; mediană 6,0; n = 177). Consolidarea capacităților ar trebui să combine competențele practice de utilizare a IA cu gândirea critică, etica, cunoștințele juridice, protecția datelor și valorile muncii de tineret.

08

Teme calitative

Chestionarul a strâns un număr important de răspunsuri deschise. O primă analiză tematică a identificat cinci teme recurente. Acestea sunt prezentate ca o sinteză calitativă preliminară și trebuie citite ca indicații, nu ca rezultat al unei proceduri complete și formale de codificare.

Tabelul 14. Teme recurente în răspunsurile deschise (sinteză inițială)

TEMĂ	CE INDICĂ RESPONDENȚII
Economie de timp și eficiență	IA ajută la redactarea primelor variante, la structurarea informațiilor, la sarcini administrative și repetitive, eliberând timp pentru lucrul direct cu tinerii.
Accesibilitate și incluziune	Respondenții apreciază IA pentru traducere, limbaj simplu și ușor de citit, comunicarea în mai multe limbi și adaptarea conținutului pentru diferite categorii de public.
Îngrijorări privind protecția datelor și fiabilitatea	Preocupările legate de RGPD, confidențialitate, acuratețe, drepturi de autor și utilizarea neautorizată a IA, de tip „umbră”, apar în mod recurent.
Contactul uman rămâne esențial	Respondenții au arătat că IA nu ar trebui să înlocuiască consilierea, relațiile bazate pe încredere sau raționamentul profesional.
Nevoia de a învăța de la colegi și din exemple	Respondenții au cerut orientări practice, exemple reale, șabloane și schimburi de bune practici, nu doar principii abstracte.

09

Analiză comparativă: adoptare și grad de pregătire

Valoarea analitică a chestionarului vine din conectarea tiparelor de utilizare cu maturitatea organizațională, încrederea, protecția datelor și nevoile de competențe. Interpretarea de mai jos trebuie citită împreună cu limitările metodologice din secțiunea 4.

- Un nivel ridicat de utilizare a IA nu înseamnă automat un grad ridicat de pregătire organizațională.
- Utilizarea individuală, informală, trebuie tratată drept factor de risc atunci când nu este dublată de orientări interne, de conștientizare privind protecția datelor și de proceduri de verificare.
- Nevoile de formare ar trebui împărțite în funcție de maturitatea organizației: organizațiile care experimentează informal au nevoie de un alt tip de sprijin decât cele care integrează deja IA în fluxurile de lucru.
- Constatările despre chatboți trebuie interpretate separat de utilizarea generală a IA, pentru că adoptarea lor este, comparativ, încă limitată.

Tabelul 15. Scoruri medii, în funcție de nivelul de integrare organizațională

Integrare organizațională	n	Încredere în rezultate	Responsabilitate privind datele	Decizii greșite	Dependența tinerilor	Încredere /10
Utilizare individuală, informală	68	3,00	2,18	4,29	4,03	5,02
Încurajată, dar nereglementată	41	2,90	2,40	4,49	4,10	5,97
Integrată în fluxurile de lucru sau în servicii	28	3,12	2,44	4,39	4,14	5,96
Parte a strategiei sau a transformării digitale	25	3,20	2,78	4,58	4,46	7,79
Nu știu	18	2,81	2,06	4,44	4,31	4,65

Notă: categoria „Interzisă sau descurajată” a fost exclusă din cauza dimensiunii foarte mici a grupului ($n = 3$), iar cazurile cu date lipsă privind integrarea organizațională nu au fost incluse. Mediile se bazează pe răspunsurile disponibile pentru fiecare afirmație și, de aceea, pot folosi totaluri ușor diferite de răspunsuri valide. Nu a fost făcut niciun test de semnificație statistică.

CONSTATARE ANALITICĂ CENTRALĂ

Chestionarul arată un decalaj structural între adoptarea zilnică a IA și gradul de pregătire organizațională. În acest eșantion, nivelul de încredere raportat tinde să fie mai mare la respondenții din organizații cu o integrare mai formală a IA, în timp ce îngrijorarea legată de deciziile greșite și de dependența tinerilor rămâne ridicată în toate grupurile. Acest tipar exploratoriu trebuie interpretat cu prudență: grupurile au dimensiuni diferite, unele răspunsuri lipsesc și nu s-a făcut niciun test de semnificație statistică. Rezultatele arată o asocieră, nu o relație de cauzalitate. Reducerea decalajului dintre adoptare și integrarea responsabilă ar trebui să fie un obiectiv central al ghidurilor practice pentru sector.

10

Validare prin focus grupuri

10.1 Scop și acoperire

După finalizarea analizei chestionarului, au fost organizate patru focus grupuri de validare de către ERYICA, Eurodesk Italia, FNT România și CDI Croația. Împreună, acestea au reunit 25 de participanți: 5 în grupul ERYICA, 8 în grupul Eurodesk Italia, 6 în grupul FNT România și 6 în grupul CDI Croația. Printre participanți s-au numărat lucrători în informarea pentru tineret, lucrători de tineret, manageri de proiect și de rețea, funcționari din administrația locală, profesioniști din organizații neguvernamentale, formatori, cercetători și cadre didactice universitare.

4

focus grupuri calitative de
validare

25

participanți în total

4

organizații partenere
organizatoare

STATUTUL ACESTOR DOVEZI

Focus grupurile au fost concepute ca un nivel calitativ de validare. Ele nu au constituit un nou chestionar și nu sunt reprezentative din punct de vedere statistic pentru serviciile de informare pentru tineret din Europa. Scopul lor a fost să verifice dacă tiparele identificate în D4.1 sunt recognoscibile în practica profesională, să identifice nuanțe sau perspective lipsă și să fundamenteze ghidurile practice elaborate în etapa următoare a proiectului.

10.2 Constatări confirmate de toate grupurile

CONFIRMAT

Ce au confirmat
participanții

În toate cele patru discuții, participanții au confirmat în mare măsură direcția documentului D4.1. Grupurile au descris constant IA ca fiind deja integrată în practica profesională, în special pentru sarcini de sprijin al personalului, precum redactarea, editarea, traducerea, raportarea, rezumarea, documentarea, generarea de idei și structurarea informațiilor. Utilizarea directă, orientată către tineri, a fost mult mai puțin frecventă, ceea ce întărește distincția dintre utilizarea individuală, larg răspândită, a instrumentelor de IA de uz general și adoptarea organizațională, mai limitată, a unor chatboti dedicați.

Participanții au confirmat, de asemenea, că guvernanta organizațională rămâne adesea în urma utilizării curente. Adoptarea IA depinde frecvent de inițiativa individuală, în timp ce instrumentele aprobate, politicile interne, responsabilitatea pentru rezultate și procedurile consecvente de asigurare a calității rămân insuficient dezvoltate. Acest decalaj a fost asociat cu o nevoie puternică de alfabetizare practică în domeniul IA și de formare, atât pentru profesioniști, cât și pentru tineri. Formarea ar trebui să acopere nu doar utilizarea instrumentelor și formularea prompturilor, ci și limitele, halucinațiile, prejudecățile, verificarea surselor, protecția datelor și evaluarea critică a rezultatelor.

Supravegherea umană a apărut ca un principiu asupra căruia nu se poate negocia. Participanții au fost de acord că organizațiile și profesioniștii rămân responsabili pentru rezultatele și deciziile finale. Informațiile publice, comunicările oficiale și îndrumările elaborate cu ajutorul IA ar trebui verificate înainte de utilizare, în timp ce deciziile care afectează drepturile, bunăstarea sau accesul unui tânăr la oportunități nu ar trebui luate niciodată exclusiv de IA.

10.3 Constatări nuanțate și extinse

NUANȚAT

Ce au precizat participanții

Discuțiile nu au infirmat rezultatele chestionarului, dar au adăugat nuanțe importante. Participanții ERYICA au evidențiat preocupări psihologice și de dezvoltare, printre care dependența, pierderea unor competențe, sistemele excesiv umanizate și riscurile rezultatelor măgulitoare sau excesiv de complezente, în special pentru utilizatorii mai tineri. Participanții Eurodesk Italia au subliniat diferența dintre soluțiile securizate de tip enterprise și instrumentele publice, au ridicat probleme de sustenabilitate și au făcut distincția între automatizarea administrativă de rutină și informarea și consilierea personalizată a tinerilor.

FNT România a adăugat exemple de tineri care folosesc argumente generate de IA în interacțiunile cu lucrătorii de tineret, de candidaturi mediate de IA care reduc autenticitatea percepută și de etichete de transparență care uneori scad, în loc să crească, încrederea utilizatorilor sceptici față de IA.

EXTINS

Perspective noi

Aceste perspective întăresc nevoia unor garanții contextuale, nu doar tehnice. Transparența ar trebui să fie clară și semnificativă la momentul utilizării: utilizatorii ar trebui să știe când interacționează cu IA, să îi înțeleagă limitele și să poată ajunge la o persoană reală.

Protecția datelor necesită reguli operaționale simple, printre care evitarea introducerii de date personale sau sensibile în sisteme publice de IA, evaluarea furnizorilor și a modului de stocare a datelor și utilizarea unor soluții organizaționale securizate, acolo unde sunt disponibile.

10.4 Chatbotii și relația umană

Grupurile au identificat potențial pentru chatboti în informarea de rutină, standardizată și administrativă: programul de funcționare, programări, proceduri, întrebări frecvente, orientarea de bază în servicii și informarea de primă linie în afara programului de lucru. Acest potențial a fost condiționat de existența unui material-sursă fiabil și actualizat periodic, de o responsabilitate organizațională clară, de identificarea transparentă a chatbotului, de limite definite, de audit uman periodic și de o cale vizibilă către sprijinul unei persoane.

Consilierea personalizată, îndrumarea și subiectele sensibile ar trebui să rămână în responsabilitatea oamenilor. Situațiile juridice, medicale, psihologice, de criză, discriminatorii sau complexe din punct de vedere emoțional necesită raționament profesional și empatie. În astfel de cazuri, un chatbot ar trebui să refuze sau să limiteze răspunsul și să asigure escaladarea imediată sau transferul către o persoană calificată. Folosiți în aceste limite, chatbotii pot consolida, nu slăbi, relația umană, reducând solicitările repetitive și eliberând timp pentru sprijin semnificativ.

„IA ar trebui să sprijine, nu să înlocuiască raționamentul profesional.”

PRINCIPIU RECURENT ÎN CELE PATRU FOCUS GRUPURI DE VALIDARE

10.5 Perspectiva croată / CDI

Focus grupul CDI a adus o perspectivă academică și din societatea civilă complementară. Cei șase participanți au inclus patru cadre didactice universitare active și în sectorul neguvernamental și doi lucrători în informarea pentru tineret. Grupul a susținut utilizarea responsabilă a instrumentelor de IA în educație și în informarea pentru tineret, subliniind totodată că profesorii, studenții, tinerii și profesioniștii trebuie mai întâi să înțeleagă cum funcționează aceste sisteme, care sunt limitele lor și de ce rezultatele trebuie verificate.

Participanții au privit alfabetizarea în domeniul IA ca pe o competență continuă, nu ca pe o deprindere tehnică unică. Contribuția lor a întărit importanța supravegherii umane și a responsabilității profesionale: IA poate sprijini documentarea, redactarea, învățarea și activitatea administrativă, dar ar trebui să completeze, nu să înlocuiască, profesorul sau lucrătorul din informarea pentru tineret.

O analogie ilustrativă adusă în discuția CDI a comparat preocupările actuale privind IA cu reacțiile de odinioară față de carte ca nouă tehnologie de învățare: analogia nu a fost prezentată ca o afirmație istorică, ci ca o modalitate de a exprima cum o tehnologie percepută inițial ca posibil înlocuitor al profesorilor poate deveni, dimpotrivă, un instrument care sprijină învățarea. În același spirit, participanții au susținut că întrebarea relevantă nu este dacă IA înlocuiește expertiza, ci cum o pot folosi critic utilizatorii informați, păstrând raționamentul uman și relațiile.

10.6 Validare de ansamblu

Luată împreună, cele patru focus grupuri susțin direcția centrală a documentului D4.1, precizându-i totodată implicațiile practice. Ele confirmă decalajul dintre adoptare și gradul de pregătire, precum și valoarea sprijinului oferit de IA personalului, dar pun un accent mai puternic pe alfabetizarea în domeniul IA, pe responsabilitatea organizațională formală, pe verificare, pe protecția datelor, pe comunicarea transparentă, pe zonele rezervate exclusiv oamenilor în chestiunile sensibile și pe transferul fiabil de la serviciile automatizate către persoane. Întrucât grupurile au fost calitative și constituite intenționat, aceste concluzii trebuie citite ca o validare din partea experților și a profesioniștilor, nu ca estimări de prevalență.

11

Implicații pentru serviciile de informare pentru tineret

- IA face deja parte din activitatea zilnică de informare pentru tineret, în rețelele incluse în sondaj. Focus grupurile de validare au confirmat această direcție și au subliniat că întrebarea relevantă nu mai este dacă IA este folosită, ci cât de responsabil este integrată.
- Sectorul are nevoie de instrumente practice de guvernanță: cazuri de utilizare aprobate, cazuri de utilizare restricționate, zone interzise, reguli de verificare umană, instrucțiuni privind protecția datelor și proceduri de escaladare.
- Transparența trebuie să devină o practică standard. Utilizatorii ar trebui să știe când este folosită IA într-un serviciu cu care interacționează și care sunt limitele acesteia.
- Protecția datelor este esențială pentru încredere. Ghidurile ar trebui să transforme cerințele de protecție a datelor în reguli simple, aplicabile de către personal.
- Consolidarea capacităților ar trebui să combine competențele practice de utilizare a IA cu gândirea critică, etica, cunoștințele juridice și valorile muncii de tineret.

12

Recomandări pentru o utilizare responsabilă a IA

Cele șapte recomandări care urmează sunt rezultatul analizei literaturii de specialitate și al chestionarului și au fost ulterior confirmate și rafinate prin patru focus grupuri calitative de validare. Ele sunt menite să stea la baza ghidurilor practice care vor fi elaborate pentru serviciile de informare pentru tineret, în etapa următoare a proiectului.

Tabelul 16. Recomandări pentru utilizarea responsabilă a IA în serviciile de informare pentru tineret

01

Elaborarea unui cadru practic de utilizare a IA, pentru fiecare organizație

Definirea cazurilor de utilizare permise, a celor restricționate și a zonelor interzise, cu responsabilități clare.

02

Crearea unor orientări privind transparența și informarea cu privire la utilizarea IA

Suținerea unei comunicări clare către tineri atunci când IA este folosită în comunicarea sau în serviciile destinate lor.

03

Punerea la dispoziție a unei liste de verificare privind protecția datelor la utilizarea IA

Tratarea, într-un limbaj accesibil personalului, a datelor cu caracter personal, a prompturilor, a perioadelor de stocare, a instrumentelor furnizorilor și a situațiilor sensibile.

04

Stabilirea regulilor de supraveghere umană și de escaladare

Aplicarea lor, în special, la subiecte juridice, medicale, de criză, financiare și legate de drepturi, cu căi documentate de transfer către un profesionist.

05**Includerea proprietății intelectuale, a atribuirii surselor și a verificărilor de fiabilitate**

Reducerea riscurilor legate de drepturile de autor, de halucinații și de conținutul generat de IA, neverificat.

06**Construirea unor module de formare pentru personal**

Combinarea utilizării practice cu cunoștințele etice și juridice, gândirea critică și guvernanta organizațională.

07**Folosirea validării și a consultării continue cu profesioniștii pentru rafinarea ghidurilor**

Cele patru focus grupuri au confirmat direcția generală și au identificat ajustări practice. Testările viitoare ar trebui să verifice în continuare dacă ghidurile rămân clare, realiste și utilizabile în diferite contexte de informare pentru tineret.

13

Concluzii

Decalajul care trebuie redus nu este unul între sector și IA, ci unul între adoptare și integrare responsabilă.

Datele prezentate în această publicație conduc spre o concluzie centrală: inteligența artificială face deja parte din activitatea zilnică de informare pentru tineret, în rețelele incluse în sondaj, dar guvernanta organizațională, practicile de transparență, garanțiile privind protecția datelor și capacitatea personalului nu se dezvoltă încă în același ritm cu utilizarea curentă.

Respondenții au arătat un nivel ridicat de conștientizare a limitelor și a riscurilor IA, precum și rezerve clare legate de transparență, acuratețe, gestionarea datelor și echitate. În același timp, apreciază IA pentru ceea ce îi ajută să facă bine: să structureze informații, să comunice, să traducă, să sprijine accesibilitatea și să elibereze timp pentru lucrul direct cu tinerii. Interacțiunea umană, raționamentul profesional și relația de încredere cu tinerii rămân în centrul acestei activități.

Reducerea acestui decalaj cere garanții practice: utilizări permise, utilizări restricționate, zone interzise, reguli de transparență și de informare, o listă de verificare utilizabilă pentru protecția datelor, supraveghere umană și proceduri de escaladare. Acestea trebuie combinate cu o consolidare a capacităților care să acopere etica, dreptul, gândirea critică și valorile muncii de tineret, nu doar utilizarea instrumentelor.

Focus grupurile calitative de validare au confirmat cu putere această direcție generală, adăugând nuanțe practice privind alfabetizarea în domeniul IA, limitele chatbotilor, protecția datelor, transparența și transferul către o persoană. Cei 25 de participanți nu constituie un eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic, dar contribuția lor de experți și profesioniști susține relevanța constatărilor și a rafinat recomandările care vor sta la baza următoarelor rezultate YouthInfo.AI privind utilizarea responsabilă a IA în informarea pentru tineret.

14

Referințe și surse consultate

Instrumente juridice și de politică publică

Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Legea privind inteligența artificială). EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal (Regulamentul general privind protecția datelor). EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale (Regulamentul privind serviciile digitale). EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>

Convenția-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept, deschisă spre semnare la 5 septembrie 2024. Consiliul Europei: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>

Orientări de politică publică și standarde

European Commission. Regulatory framework on artificial intelligence: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>

European Commission. General-Purpose AI Code of Practice (2025): <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/contents-code-gpai>

European Commission. Ethics Guidelines for Trustworthy AI (High-Level Expert Group on AI, 2019): <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>

European Commission. Digital Services Act overview: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act>

OECD. AI Principles (updated 2024): <https://oecd.ai/en/ai-principles>

UNESCO. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence (2021): <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455>

European Data Protection Board. Guidelines and opinions on automated decision-making, profiling, and AI: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance_en

Sectorul de informare pentru tineret

ERYICA. European Youth Information Charter: <https://www.eryica.org/charter>

Eurodesk. Guide on the use of AI in youth information services (2025): <https://eurodesk.eu/our-work/guide-on-the-use-of-ai-in-youth-information-services/>

European Commission. EU Youth Strategy 2019–2027 (European Youth Portal): https://youth.europa.eu/strategy_en

Date de referință

Stanford Institute for Human-Centered Artificial Intelligence (HAI). AI Index Report 2025: <https://hai.stanford.edu/ai-index/2025-ai-index-report>

YouthInfo.AI · Parteneriat de cooperare Erasmus+ · Proiectul 101245828

Folosirea etică a inteligenței artificiale în informarea tinerilor — Ediția în limba română — Iunie 2026